

MEMORANDUMAS
DĖL GLAUDAUS BENDRADARBIAVIMO SVARSTANT NAUDOJIMOSI VIEŠĄJA
GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪRA IR GELEŽINKELIŲ PASLAUGŲ ĮRENGINIAIS
APMOKESTINIMO POKYČIUS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO PASLAUGŲ RINKOS
DALYVIAMS

2026 m. rugpjūčio 24 d. Nr. _____

Vilnius

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerija, akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos grūdų perdirbėjų ir prekybininkų asociacija, Lietuvos jūrų krovo kompanijų asociacija ir kitos šį memorandumą pasirašiusios verslo bei sektorių asociacijos (toliau kartu – Šalis, o kiekviena atskirai – Šalis),

sutikdamos, kad viešoji geležinkelių infrastruktūra yra strategiškai svarbi Lietuvos transporto sistemos ir nacionalinės ekonomikos dalis, sudaranti prielaidas tvariam judumui, eksporto konkurencingumui, patikimoms tiekimo grandinėms ir regionų pasiekiamumui,

pripažindamos, kad krovinių vežimo geležinkeliais apimčių didinimas, efektyvios geležinkelių jungtys su Klaipėdos uostu ir kitais logistikos mazgais yra svarbios sąlygos Lietuvos pramonės, žemės ūkio, eksporto ir logistikos sektorių konkurencingumui, tarptautinių tiekimo grandinių efektyvumui ir tvarių logistikos sprendimų plėtrai,

pažymėdamos, kad krovinių vežimo geležinkeliais apimčių didinimas ir konkurencingų sąlygų geležinkelių transportui užtikrinimas prisideda prie 2026 m. memorandume „STOP kelių gadinimui“ įtvirtintų tikslų mažinti kelių infrastruktūros dėvėjimąsi, transporto sistemos išorinius kaštus bei stiprinti tvarų transporto rūšių balansą Lietuvoje,

atkreipdamos dėmesį į tai, kad naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra bei geležinkelių paslaugų įrenginiais apmokestinimo pokyčiai turi tiesioginį poveikį geležinkelių transporto patrauklumui, Lietuvos verslo logistikos sąnaudoms, krovinių vežimo maršrutų pasirinkimui ir intermodalinių sprendimų plėtrai,

pažymėdamos, kad ilgalaikėje perspektyvoje neprognozuojami ir nenuoseklūs užmokesčių už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą ir (ar) naudojamąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais ir juose teikiamomis su geležinkelių transportu susijusiomis paslaugomis (toliau kartu – užmokesčiai) tarifų pokyčiai gali mažinti geležinkelių transporto konkurencingumą galutiniams krovinių pervežimo klientams kitų transporto rūšių atžvilgiu, apsunkinti galimybes verslui planuoti ilgalaikius logistikos sprendimus ir naudoti tvaresnį krovinių vežimo būdą,

atsižvelgdamos į tai, kad ilgalaikis viešosios geležinkelių infrastruktūros finansavimo tvarumas turi būti derinamas su poreikiu užtikrinti ekonomiškai pagrįstą, skaidrią, nuoseklią ir transporto paslaugų rinkos dalyviams suprantamą užmokesčių politiką ir principus,

pabrėždamos, kad Susisiekimo ministerijos, akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“, verslo ir sektorių asociacijų dialogas yra būtina sąlyga ieškoti subalansuotų viešosios geležinkelių infrastruktūros finansavimo, apmokestinimo ir konkurencingumo didinimo sprendimų, leidžiančių kartu siekti modernios, saugios ir verslo poreikius atitinkančios geležinkelių infrastruktūros,

sudarė šį memorandumą ir susitarė:

I. MEMORANDUMO TIKSLAS

1. Šio memorandumo tikslas – susitarti dėl Šalių bendradarbiavimo, konsultavimosi ir veiksmų koordinavimo pagrindų, siekiant užtikrinti nuosekliai kintančius ir ilgalaikėje perspektyvoje prognozuojamus užmokesčių už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketo bei akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės valdomų geležinkelių paslaugų įrenginių ir juose teikiamų su geležinkelių

transportu susijusių paslaugų tarifų pokyčius, mažinti neigiamą tokių pokyčių poveikį Lietuvos verslo konkurencingumui ir didinti krovinių vežamų geležinkelių transportu apimtis.

II. ŠALIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

2. Šalys pagal savo kompetenciją ir teisės aktų reikalavimus bendradarbiauja, keičiasi informacija ir siekia šio memorandumo tikslo laikydamosi skaidrumo, nuoseklumo, proporcingumo ir konstruktyvaus dialogo principų.
3. Susisieikimo ministerija pagal kompetenciją įsipareigoja:
 - 3.1. bendradarbiauti su Šalimis siekiant didinti geležinkelių transporto konkurencingumą, skatinti krovinių vežimo geležinkeliais apimčių augimą ir stiprinti Lietuvos logistikos bei eksporto grandinių efektyvumą;
 - 3.2. pagal kompetenciją dalyvauti vertinant viešosios geležinkelių infrastruktūros finansavimo, apmokestinimo politikos ir kitas sistemines priemones, galinčias prisidėti prie šio memorandumo tikslų įgyvendinimo;
 - 3.3. pagal kompetenciją vertinti Šalių pateiktus pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo, infrastruktūros finansavimo, geležinkelių transporto skatinimo ir kitų priemonių, skirtų palankesnėms sąlygoms krovinių vežimui geležinkelių transportu sudaryti.
4. Akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“ pagal kompetenciją įsipareigoja:
 - 4.1. užtikrinti reguliarių konsultavimąsi su Šalimis bei kitais geležinkelių transporto rinkos dalyviais dėl užmokesčių už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketo, geležinkelių paslaugų įrenginių ir juose teikiamų su geležinkelių transportu susijusių paslaugų apmokestinimo principų, jų taikymo ir galimų pokyčių;
 - 4.2. užtikrinti savalaikį ir aiškų Šalių bei kitų geležinkelių transporto rinkos dalyvių informavimą apie svarstomus ir planuojamus tvarius ir ilgalaikius užmokesčių už naudojimąsi viešąja geležinkelių infrastruktūra ir geležinkelių paslaugų įrenginiais pokyčius bei bendradarbiavimą ir konsultavimąsi dėl jų galimo poveikio krovinių vežimo geležinkeliais apimtims, verslo konkurencingumui ir logistikos grandinių efektyvumui;
 - 4.3. vertinti Šalių siūlymus, siūlyti ir įgyvendinti priemones, kurios leistų mažinti finansinę naštą viešosios geležinkelių infrastruktūros (įskaitant bendro naudojimo jungiamuosius kelius, sujungtus su geležinkelių paslaugų įrenginiais) naudotojams, formuotų vienodus geležinkelių vežimo ir vartojimo kainodaros principus užtikrinančius įkainio mažinimą priklausomai nuo atstumo proporcingai patiriamoms išlaidoms, sudarytų sąlygas tvariam ir ilgalaikiam užmokesčio už prieigą prie viešosios geležinkelių infrastruktūros bei už geležinkelių paslaugų įrenginius ir juose teikiamas su geležinkelių transportu susijusias paslaugas pokyčiui ir didintų geležinkelių transporto patrauklumą krovinių vežimui;
 - 4.4. vertinti ne tik užmokesčio už prieigą prie viešosios geležinkelių infrastruktūros bei geležinkelių paslaugų įrenginių ir juose teikiamų su geležinkelių transportu susijusių paslaugų pokyčius, bet ir ieškoti papildomų ilgalaikių viešosios geležinkelių infrastruktūros, įskaitant bendro naudojimo jungiamuosius kelius, finansavimo būdų, užtikrinančių viešosios geležinkelių infrastruktūros finansavimo tvarumą ir kartu išlaikyti ekonomiškai pagrįstą, skaidrią, nuoseklą ir transporto paslaugų rinkos dalyviams suprantamą apmokestinimo politiką;
 - 4.5. didinti prieigos visiems rinkos dalyviams prie viešosios geležinkelių infrastruktūros patrauklumą, infrastruktūros pajėgumus, pralaidumą ir veiklos efektyvumą, sudarant palankesnes sąlygas esamų ir naujų krovinių srautų vežimui geležinkelių transportu;
 - 4.6. vertinti galimybes taikyti teisės aktų reikalavimus atitinkančias, skaidrias ir nediskriminacines skatinimo priemones naujiems krovinių srautams, intermodaliniams vežimams ir kroviniams, kuriuos galima perkelti iš kelių transporto į geležinkelius;

- 4.7. išlaikyti krovinių transporto Lietuvos geležinkeliais konkurencingumą, atsižvelgdama į socialinių partnerių pozicijas dėl infrastruktūros bei geležinkelių paslaugų įkainių.
5. Memorandumą pasirašiusios verslo ir sektorių asociacijos, koordinuojant Lietuvos pramonininkų konfederacijai, pagal kompetenciją įsipareigoja:
 - 5.1. rinkti iš savo narių ir teikti informaciją akcinei bendrovei „Lietuvos geležinkeliai“ apie įmonių lūkesčius pasirenkant krovinių pervežimams geležinkelius, investicinius poreikius, infrastruktūros plėtros prioritetus ir kitus veiksnius, reikšmingus geležinkelių transporto konkurencingumui;
 - 5.2. teikti Šalims argumentuotus pasiūlymus dėl geležinkelių transporto konkurencingumo didinimo, užmokesčių už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą bei naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais ir juose teikiamomis su geležinkelių transportu susijusiomis paslaugomis apmokestinimo stabilumo ir verslui aktualių pasekmių vertinimo;
 - 5.3. skatinti savo narius, kai tai ekonomiškai ir operaciniu požiūriu pagrįsta, išlaikyti esamas geležinkelių transportu vežamų krovinių apimtis arba jas didinti;
 - 5.4. identifikuoti priežastis, dėl kurių krovinių srautai nukreipiami į kitas transporto rūšis, ir teikti siūlymus dėl priemonių tokioms priežastims mažinti;
 - 5.5. pagal kompetenciją identifikuoti teisinio reguliavimo kliūtis ir teikti teisėkūros pasiūlymus, skirtus geležinkelių transporto konkurencingumui didinti, krovinių vežimo geležinkeliais apimčių augimui skatinti ir Lietuvos logistikos bei eksporto grandinių efektyvumui stiprinti.
6. Memorandumą pasirašiusių verslo ir sektorių asociacijų atstovaujamos įmonės, kurios organizuoja, vykdo ar užsako krovinių vežimą geležinkelių transportu, pagal savo veiklos pobūdį ir komercines galimybes įsipareigoja:
 - 6.1. bendradarbiauti su akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupe ir kitomis Šalimis, ieškant būdų pritraukti papildomus krovinių srautus į geležinkelių transportą ir juos įgyvendinti;
 - 6.2. vertinti galimybes kurti ir taikyti verslui patrauklius, konkurencingus ir ilgalaikėje perspektyvoje prognozuojamus krovinių vežimo geležinkeliais paslaugų įkainius;
 - 6.3. teikti pastabas ir pasiūlymus dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros ir geležinkelių paslaugų įrenginių apmokestinimo principų, jų pokyčių poveikio krovinių vežimo geležinkeliais konkurencingumui ir galimų priemonių šiam poveikiui mažinti;
 - 6.4. pagal kompetenciją bendradarbiauti identifikuojant praktines, ekonomines, technologines ar organizacines kliūtis, ribojančias krovinių vežimo geležinkeliais apimčių augimą, ir siūlyti priemones šioms kliūtims šalinti;
 - 6.5. skatinti savo narius vertinti geležinkelių transporto naudojimo ir krovinių apimčių didinimo galimybes, kai geležinkelių transportas yra ekonomiškai konkurencingas, užtikrinamas pakankamas infrastruktūros pajėgumas, paslaugų kokybė ir ilgalaikis sąnaudų prognozuojamumas.
7. Visos šalys įsipareigoja teikti grįžtamąjį ryšį ir apibendrintą informaciją apie planuojamų sprendimų dėl užmokesčių už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketo ir akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ valdomų geležinkelių paslaugų įrenginių ir juose teikiamų su geležinkelių transportu susijusių paslaugų poveikį krovinių vežimo srautams, investicijoms, eksporto grandinėms ir intermodalinių sprendimų plėtrai.
8. Šalys sudaro bendrą šio memorandumo įgyvendinimo veiksmų planą, kuriame, įvertinus Šalių pateiktus siūlymus ir teisės aktų reikalavimus, nustatomos prioritetinės priemonės, skirtos skatinti krovinių vežimo geležinkeliais apimčių išlaikymą ar didinimą, šalinti priežastis, dėl kurių krovinių srautai nukreipiami į kitas transporto rūšis, ir įgyvendinti kitus memorandumo tikslus. Veiksmų plane taip pat nustatomi atsakingi asmenys, numatomi terminai ir siejami rezultatai.

III. MEMORANDUMO ĮGYVENDINIMAS

9. Šis memorandumas įgyvendinamas nepaneigiant ir nepažeidžiant akcinės bendrovės „LTG Infra“ kaip viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo vykdomo konsultavimosi su geležinkelio įmonėmis (vežėjais), pareiškėjais bei kitais asmenimis ir jį reglamentuojančių teisės aktų.
10. Šalys patvirtina, kad sprendimai dėl užmokesčio už minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą ir, įskaitant konkrečių šiuos užmokesčius sudarančių įmokų tarifų dydžių nustatymą, yra priskirtini prie esminių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijų. Šis memorandumas nesukuria ir negali būti aiškinamas kaip suteikiantis teisę tiesiogiai ar netiesiogiai priimti, keisti ar daryti lemiamą įtaką, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, tokiems sprendimams. Šio punkto nuostatos neriboja Šalių konsultacijų dėl apmokestinimo principų ir metodikos, poveikio rinkai vertinimo, tarifų pokyčių pereinamųjų laikotarpių, infrastruktūros finansavimo, nuolaidų ar kitų sisteminių priemonių, kiek tokios konsultacijos nepažeidžia teisės aktuose nustatyto infrastruktūros valdytojo sprendimų priėmimo savarankiškumo.
11. Šalys gali sudaryti bendrą darbo grupę arba paskirti kontaktinius asmenis, atsakingus už pasiūlymų veiksmų planui rengimą, jų poveikio vertinimą, konsultacijų organizavimą, plano įgyvendinimo ir pažangos stebėseną.
12. Šalys pagal kompetenciją gali keisti nekonfidencialia informacija, reikalinga memorandumo tikslams įgyvendinti, laikydamosi teisės aktų ir turimų konfidencialumo įsipareigojimų.

IV. GALIOJIMAS

13. Šis memorandumas įsigalioja Šalims jį pasirašius ir galioja 5 (penkerius) metus nuo jo pasirašymo dienos. Memorandumą galima pratęsti dar 5 (penkeriems) metams rašytiniu Šalių susitarimu.
14. Šalis gali pasitraukti iš memorandumo informavusi kitą Šalį raštu prieš 30 (trisdešimt) dienų iki ketinimo iš jo pasitraukti.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Šis memorandumas nustato Šalių bendradarbiavimo kryptis ir bendruosius įsipareigojimus, tačiau savaime nesukuria tiesioginių prievolių, išskyrus teisės aktuose nustatytas kiekvienos Šalies pareigas. Nepaisant to, Šalys įsipareigoja laikytis šiame memorandume nustatytų konsultavimosi, informavimo, poveikio vertinimo, veiksmų plano rengimo ir jo įgyvendinimo stebėsenos procedūrų.
16. Šalys memorandumą įgyvendina bendradarbiaudamos pagal savo kompetenciją ir galiojančius teisės aktus.
17. Bet kokie nesutarimai dėl šio memorandumo įgyvendinimo sprendžiami Šalių konsultacijomis ir abipusių derybų būdu.

VI. ŠALIŲ PARAŠAI

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras

Juras Taminskas

AB „Lietuvos geležinkeliai“ l. e. p. generalinis direktorius

Arūnas Rumska

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas

Vidmantas Janulevičius

Lietuvos jūrų krovos kompanijų asociacijos prezidentas

Laimonas Rimkus

Lietuvos grūdų perdirbėjų ir prekybininkų asociacijos prezidentas

Karolis Šimas

Lietuvos karjerų asociacijos prezidentė

Dr. Tatjana Kuzavinienė

**Lietuvos nacionalinės ekspeditorių ir logistų asociacijos
„Lineka“ prezidentas**

Tautginas Sankauskas